

(49) Francisci Vargas Catholicae Maiestatis apud S.^m D. N. Pium 4.^m
Oratoris responsum

202
22

Die Jouis proximi elapso qui fuit 4^a Nonas Julias Cum ad se accersiuisset sum. Pont.
Cardinales eos, quos ad ea, quae sacrosancti Concilij sunt adhibere solet, me utrum
qui huc oratoris Cath.^{ca} N.^{us} munere fungor adesse iussit, ut super ijs de quibus
deliberandum statuerat meam quoque sententiam exquireret. Deliberatio fuit
circa doctrinam canonis de Episcoporum institutione, et summi Pontificis auctoritate
ac praesentia, ut nimirum quod Card.^{us} Lotharingus una cum alijs post
longas Patrum disceptationes dirimenda tandem disensionis causa in ea ma-
teria conscripserat idipsum quale esset disquireremus. Ibi tum singulis Car-
dinalibus ordine sententiam dicentibus grauius certe et luculenter, ego quoque
rogatus dixi quae mihi tunc uidebantur. Quia tamen et locus et tempus
prolixioris disputationem non permittebant, domum inde reuersus, non abs-
te futurum me existimaui si eadem paulo diffusius repetita scriptis omnino
comprehenderem, tum quod materia dignitas ita postulare uideretur, tum ut
ipse mihi facerem satis, qui quae doctores uarijs locis diffuderant sub unum mihi
ueluti conspectum cupiebam reuocari. Quo igitur ad intelligendum omnia
illustriora sint Axiomatus ea et propositionibus quibusdam breuiter
distinguemus. Est igitur hoc primum

Potestas Papa eiusque plenitudo bifariam a Theologis distingui solet forma,
licet scilicet, et materialiter Prima pp.^a fuit et est de qua intelligen^t ue-
niunt quae a iurisperitis per sepe traduntur cum dicunt quod sit immu-
tabilis, inabdicabilis imprescriptibilis ut quae a Christo Petro, omnibusque
illius successoribus immediate sit tradita. Innoc. quem comuniter omnes sequi-
tur in c. bone 2. de postul. prel. Abb. in c. 2. de cler. non resid. et in c. uenientes
de iur. iur. glo. in c. pr. de cler. aegrot in 6. moder in c. cum contingat de for.
compet. Jo. and. in c. eccia s. maria de constit. Socc. cons. 275. col. 3. uol. 2. Bal. in
l. cum multa c. de bonis 93 lib. ubi ait quod eam tollere aut diminuere nec mun-
dus ipse posset, nec tota eccia ita quod eam in dubium uertere nefas sit et dispu-
tare item de ea re sacrilegium. Quin nec ipse Papa (manente eo Papa) potest em
Pontificatum abdicare quod et constitutione Canonica ramdem a Bonif. viij. decla-

zatum exhibet hanc potestatis plenitudinem a se remouere, aut quoquo modo eam
diminueret; esset enim mutilare seipsum quod fieri nequit, uti Luc. de pœn. ait
in l. quicumq; C. de omni agr. deser. l. xi. Bal. in prælud. feud. quem Panor
Faly. et reliqui omnes cōmemorant de Imperatore loquens sic ait, quod aut potest
facere sibi parem uel superiorem, uel aliquem impune qui posset rebellare imperio
impossibile est, quia lex Regia contradicit et quia secundum Aristo. nullum
inferius stantibus terminis discretiuis participat id quod superius est. Sed
hoc notius q̄ ut longiori ageat explanatione. Unde potestas hæc formalis tan-
te plenitudinis est, omniumq; summorum Pontificum una et eadem ut a
Theologis proprie diffiniri minime queat sed describi tantum omnibus ita di-
centibus quod tanta est, quantam Christus intellexit Eccl^{ie} sue esse profuti-
ram, nimirum ad ædificationem non destructionem

Materialis potestas quæ recipit usum quæq; mores, totamq; Reip. moderationem
concernit de hac enim loquor alio atq; alio modo sumenda est cum iuxta
temporum uarietatem ex tempestate Reip. ipsa quoq; eadem subsistente ratione
et æquitate uariabilis et mutabilis sit: de hac multi multa sed quæ ad rem modo
nihil faciunt. quoniam tota nostra disputatio ad potestatem formalem de qua
luximus referenda est.

Axioma 2° Qui duplicem potestatem distinguunt ordinis scilicet et iurisdictionis, quiq; iuri-
isdictionem omnem ad sum. Pont. referunt ab eoq; ceu a fonte manare in alios
dicunt, aut qui eam Episcopis ex Christi institutione ad eundem modum, quo
idem ipse ordo competere affirmant omnes in hoc saltem concordēs sunt (est eni
disputatio Catholicor, non impiorum aut hæreticor,) quod Papa summus sit
caput et princeps in uniuersa ecc^{ia} a quo tota potestas ecc^{ie} siue ordinis siue
iurisdictionis mediate uel immediate deriuetur pendeat, eidemq; subordinata
sit uti Franc. Vitorrien' sua relectione de Pot. PP. in fr. tradit. tantum
obest ut pro intolerando errore perniciosissimaq; Hæresi Eccl^{ie} unitatem
scindente, et illius monarchicum regimen euertente Saberi debeat. Sed
et hoc distinctus nos, et quid sentiendum sit ne dubium incertum relinqua-
mus, statim annectemus

Axioma 3^m Idem qui has duas potestates observant, ordinis nimirum et iurisdictionis, alteram
 quae Corpus Christi uerum, Alteram quae corpus Christi mysticum respicit unanimi
 quoque sententia fatentur Episcopatum et Sacerdotium a Christo Domino fuisse
 instituta. Episcoposque Apostolorum, Presbyteros uero 72 discipulorum loco suc-
 cessisse. Praeterea Epos Presbyteris non modo iurisdictione, sed gradu quoque digni-
 tate, auctoritate et ordine (etiam si Hieronymus Sicut aliter aut certe obscure
 loquatur) superiores esse concedunt, quemadmodum ex ijs quae infra dicemus la-
 tius patebit

Axioma 4^m Epi et Sacerdotes quò ad ordinis et ligandi ac soluendi potestatem in foro conscie
 a iure Diuino sunt, non aut Humano (ut nonnulli perperam dicunt) et quamq
 de Sacerdotibus apud aliquos quaestio fuerit ea tamen nihil dubitationis ex Theo-
 logorum omnium sententia in se habere debent. Id quod usus quoque ecciae rerum
 Diuinarum certissimus interpres comprobauit. Sed et ratio quoque suffragatur
 Nam si conexio hae potestatum non esset de iure diuino eccia posset facere ut
 sacerdotali characteri non esset annexa potestas clauium quod nempe ~~officium~~
 efficere nequit. Consentaneum em fuit (ingruunt) ut dum Christus potestatem
 Pbris tradiderit super corpus suum uerum simul eam, quae illi annexa est, tra-
 diderit super corpus mysticum ut digne idem uerum corpus possent plebi dispen-
 sare, uti post alios nouissime tradit Dominicus a Soto in 4.º distict. 20. art 3.º
 quo autem modo hae fori interioris potestas etiam a Papa pendere atqz oriri
 dicatur, inferius quando ad secundam propositionem uentum erit monstra-
 bimus

Axioma 5^m Tametsi omnem auctoritatem post Petrum habuisse a Petro originem ab eoq
 pen-
 dere, ipsumq
 Petrum principem fuisse tum aliorum Apostolor, tum aut uni-
 uersae ecciae Christi, uero uerius sit: Apostoli tamen omnem potestatem tam ordinis
 quam iurisdictionis (utramq
 enim ad officium Apostolatus spectasse dignoscitur)
 a Christo immediate receperunt quicquid Turrecre. in sum. de ecc. et Jacoba.
 tract. de Conc. prolixè affirmant eo tendentes ut non nisi de iurisdictione in-
 terna, non aut externa omnia uerba Christi interpretanda sint. Omnibus em

dicitur est Matt. 18. quaecumque solueritis super terram &c. Item omnibus
Hoc facite in meam commemorationem. Item quorum remisistis peccata
Jo: 20. et Matt. ult.° Cunctes in mundum uniuersum praedicate Euangelium
omni creatura. Et rursum Jo: 20. Sicut misit me Pater et ego mitto uos
quod et Paulus consulto probare contendit ad Galat. p. et 2. Nam Pseudoap.
Hoc illi obijciebant quod cum non esset creatus immediate a Christo non esset
uere Ap[osto]lus et ideo concedens ipse nomen posse esse Ap[osto]lum nisi a Christo im-
stitutum, probat se ab eo immediate Apostolatum accepisse Unde ait quod
non ab homine neque per hominem potestatem habuerit qui uidebant inquit
aliquid esse nisi mihi contulerunt Qui enim operatus est Petro in Apo[sto]l-
latu circumcisionis, operatus est et mihi inter gentes. Igitur cum utraq[ue]
plenissima iurisdictione tam interioris fori quam exterioris de essentia sit Ap[osto]lica
uis, utrumque sine dubio a Christo immediate Apostoli omnes susceperunt, atque
ideo unusquisque erat per Christum uniuersi orbis Ep[iscop]us quem ideo inter se
partiti sunt ut quisque ad suam plagam diuertiret, eaque ratione illos simul
ordinauit dicens Accipite hoc est corpus meum &c. Et hoc in memoriam meam
facietis, et omnibus simul remittendi peccata potestatem dedit, demum omni-
bus plenissimam dedit iurisdictionem ex illo Matt. 18. Quaecumque solueritis
super terram. Fuerunt enim Ap[osto]li ut perspicuum est et patet ex multis sacrae
scripturae locis Matt. p. Marci 3. et Luca 6. A deo et non ab homine illos
ordinati. Ep[iscop]i quicquid Turrecre. suo libro q. ecc[lesiastica] aliter dixerit qui ad
omnibus tam Theologis quam Jurisperitis ea in re solet rejici atque hoc modo
Anacletus 21. dist. in nouo. et Cyprianus 24. q. p. loquitur et reliqui
exponendi sunt dum pari consortio honorem et potestatem Apostolos cum
Petro accepisse dicunt, tametsi glos. d. c. in nouo ad potestatem ordinis
et dignitatem Consecrationis id referendum putet, quae tamen audienda
non est, atque ideo ab omnibus uno dempto Turrecre. l. 2. de ecc[lesiastica] c. 54.
ubi illam sequitur prorsus refutatur. Est igitur pro certo tenendum (ut
cois Theologorum secola tenet et fatetur) Ap[osto]los omnes utramque potestatem
a Christo plene accepisse sub Petro tamen illorum, et totius Ecc[lesiasticae] principe

ut initio dictum fuit. An autē Apli eandem omnino ptem in Epōs qui eorum
successores dicuntur transfulerint, ad eosq; ex Diuina institutione imme-
diate pertineat quæstio est, in qua totius huius controuersie nervus et cardo
uertitur.

Inter cætera epitecta epitheta hoc certè appositè et uerissime gaudet sum. Pont.
quod uniuersalis ecciæ pastor epus, rector, ac moderator sit, atq; appelletur. Cris-
em cum Petrum uniuersali ecciæ præficeret, summumq; Pont. constitueret, Pasce
semel et iterum dixit, agnos meos. Et tertio pasce oues meas omnes in uniuersum
nulla distinctione adhibita ut Bernardus ait comprehendens quo in sensu
uniuersalem ordinarium, et totius orbis Ep̄m pp̄ uocat. glos. in c. felices de
pœn. in 6. et And. sicut. in c. mandatum col. 5. de rescrip. totum mundum
parochiam pp̄ esse affirmat. arg. 2. q. 6. ad Romanam. q. 1. 3. Cuncta per mūdū
de translat. episc. c. quanto. Præterea quod ista app. utis ecciæ epus, propria
et genuina Romano Pont. sit. Conc. Calcedonen. (quod unum est de quatuor
illis receptissimis et sacratissimis, quæ B. Greg. uti 4. Euang. a uenerari se
dicit, aperte continetur, ubi in subscriptione eiusdem Synodi pp̄ apocrysarij
se nominauerunt Vicarios B. mi. Vni et Ap. ci. uniuersalis ecciæ PP. Quinimo
tota Synodus Leoni uniuersalis ecciæ Ep̄o acclamauit. Nec uerissime est tam
laudabile Conc. aliquid fieri potuisse quod iuri Diuino fiant rella rei
non esset consentaneum. Nurus hæc uox a sancto Athanasio cum suis col,
legis ad marcum PP. scribente usurpata est. Dno scto (inquiens) et Ap. culmi,
nis uenerando Marco s. Ro. et Ap. ce. sedis atq; utis ecciæ PP. Sed et eadem
uox atq; tit. multi summi Pontifices usi sunt, sic Marcus, sic Felix Atha-
nasio et ep̄s in Alexandria Synodo congregatis scripserunt. sic Stephanus
Eleutherius, sic demum alij Romani Pontifices in quibus id obseruatum
comperimus quod Celsus de primatu l. 3. c. 3. cum duobus sequentibus
ut alios interim sileam rectissime tradit. nec uerum est, quod ea in re
huius temporis Særetici labrant Pelлагum 2. sc̄ et Greg. magnum id
negare eaq; ratione hoc uocabulo uniuersalis, uti noluisse, sicq; expressum

affirmant 99 dist. c. 5^a sedis c. nullus et c. ecce Nam ut modo omittam
illorum verissimum sensum de 7° statim dicemus hoc certe supponen^t est
utrunq; Pont. Pellagium sc; et Greg^m non ea voe hinc uocem prætermi-
sisse, quin potius id unq; non negasse, sed re uera et quo ad effectum illi
amplexos fuisse. Qui enim fieri pot ut Pellagium ad hoc adigant: qui 100
dist. c. 9^m statuit ut quisquis Metropolitanus intra tres consecrationis
sue menses danda fidei causa, et accipendi ab eo pallij Romam non mis-
sit, dignitatem amittat. neq; em potuit Pellagius maiestatem Rom. Ponti-
ficum significare maiorem rem, q; hoc fidei sacramento quo obligari oes
Metropolitanos uoluit. Nec item perspicue magis dicere se max^m at utem
potuit, q; quod apud Gratianu in dist. scribit Conc^a sine Rom. Pont. autē
non Conc^a esse, sed conciliabula et conuenticula. deniq; 21 dist. ml. 3. eode
mo sese explicat. quamuis inquit uniuersa q; urbem Cath^{ca} et Ap^{ca} constituta
Eccl^a unus saluatus Christi sunt: tñ s. Rom. eccl^a Synodius constitutus cele-
ris prælata est eccl^{is}, sed euangelica Dñi uoce primatum obtinuit Gre-
gorium uero magnum idem quoq; intellexisse comperimus Ad Mauritium
em scribit Petro Apostolor; principi cura totius eccl^e et principatus co-
mittitur, et quid rogo est dicere totius eccl^e, q; quod uniuersalis eadem
em uox idem significatus proprietatq; sermonis est. Unde totus Somo, inte-
ger Somo est. tota ædes integre ædes nulla prorsus parte dempta, signi-
ficantur, et 12. dist. præceptis. Omnis (inquit) sctæ spei Ro. eccl^e et
religionis relatio ad sedem Ap^{cam} quasi ad caput oim eccl^{ar} debuit referri
et inde normam assumere. Unde assumpsit exordium ne caput institui-
tionis uideatur omitti, idem quoq; 99 dist. nulli fas. et 63 dist. quanta
Romanam eccl^{am} eunctis prælatam eccl^{is} dicit et passim in epl^{is}
Petrum Ap^{lor} principem uocat. Quod uero idem Pellegius et Greg^{no},
men uniuersalis prætermiserint, eaq; uoce tunc temporis nominari
se passi non sint. id quidem ad retundendam Jo. Constantinop. ut et
aliorum quorundam audaciam atq; temeritatem sese uniuersalem

iactantis consilio fecerunt, quia inter pares nemo uniuersalis nominari debet
 atq; ideo uerba Pelagij d. c. nullus. et illa etiam africani Conc. ad Patriarcas
 tñ pertinent, et de eis solummodo sunt intelligenda. Atque Sacre Gregorij m.
 tentio fuit, quam ex eius rego l. 4. passim cognoscere licet c. 76. 77. 78.
 et 80. sive 32. et alijs sequen. non tñ ut ille atq; Pellagius se uniuersales nega-
 uerunt, tñ si oblatum nomen ea de cā prætermiserint. Porro aut et alia quoq;
 20 redditur nimirum Humilitatis, et euitanda inflationis ne profanos prm-
 cupes imitarentur, qui eo tempore superbis nōibus et titulis plurimum delaba-
 bantur, quam tñ ex ijs multi fuerint cordatiore qui hanc titulorum pompam
 neglexerint. sic Pompeius de iusto in Africa Domitio tametsi Imperator esset
 et eum ita milites notarent, epistulis tñ suis et circographis Imperatorem
 se nec notauit, neq; subscripsit, nec prius (teste Plutarcho) magni cognomen
 agnouit, etiam si uulgo diceretur, q̄ contra Sertorium in Hispaniam profectus
 intellexit longo usu et consuetudine iam sibi proprium factum. Vitellius
 Imp. (auctore Suetonio) Augusti cognomen quo ceteri Imperatores ante eum
 utebantur distulit, et Caesaris perpetuo recusauit. Antoninus ob singularem
 clementiam cognomento Pius non dominus, sed patrie parens, ac patronus
 et esse et dici uoluit, Augustus quemadmodum Tertullianus in Apologe. con-
 tra gen. tradit Imperij formator nec dominum quidem dici se patiebatur.
 Infinita propemodum summorum et clarissimorum principum exempla
 suppetunt, qui ne uiderentur successu rerum efferri insolentius, aut am-
 bitiosi nimirum hanc inanem iactantiam uerborum fugiebant. Quocirca
 si Ethnicis illa et Barbari quos sola natura, uel popularis aura eò impel-
 lebat ita se demiserunt, quanto magis fœdè deceat uirum Christianum qui
 Diuinis de Sacre præceptis, et sempiternæ incolumitatis spe ducitur. Hæc
 em̄ Cris̄ plane admonuit Reges gentium (inquit) dominantur eorum, nos
 aut non sic 2c Atq; Sacre s̄mo Greg. rō fuit cur primus seruum seruoꝝ sese
 appellaret, uti et ob id quò suo exemplo posteriores Pont. ad idem facien-

incitaret. Ideoq; inter cetera d. c. ecce. ait non uerbis florere contendere
sed moribus Tandem 3^a. 20. redditur eaq; potius^a et uerius^a est quod ij
no' mo' humilitatis ca' oblatum nomen utis recusauerunt. sed ne quisq; intelli-
geret quod ullus eor; se uitem, aut uniuersum Ep'm notari pateretur, ut solus
ipse om' ecc'ar; particulariu foret Ep'us quod necesse nec affirmari posse po-
specuum est. Hinc D. Thomas iuxta superior adducta exponens lib. contra
" impugnantem religionem ait quod aut Papa uniuersalem Pontificem se prohibet
" nominari non ideo hoc est quod ipse non habeat auctoritatem immediatam et
" plenam in qualibet ecc'ia, sed quia non praeficitur cuilibet particulari ecc'ie ut
" proprius et specialis Dector, sic enim cessarent om' aliorum Ep'or; ptes qua
ratione Eckius ait in disputatione ypsica affirmasse se PP. magis proprie
dici uniuersalis ecc'ie Ep'm q' simpliciter uniuersalem Ep'm ibiq; quantum inter
has uoces intersit dialectice explicat atq; is sensus illorum iurium germanus
est, et ab omnibus receptus. id quod et Turrecr. trad. d. c. nullus et in sum.
de ecc. l. 2. c. 16. ut interim Jacobat, et recentiores alios taceamus, nec alia
" uerba Gregorij d. c. ecce sonore uidentur, dum ait superbae appellationis uerbum
" uniuersalem me PP. dicens imprimere curastis. et infra Tunc ego honoratus sum
" cum singulis quibusq; honor debitus non negatur. si enim uitem me PP. v. s.
dicit, negat se hoc esse quod me fatetur uniuersum. ut ut sit uerissimum
quippe elicitur q' app' illa (dum tr' primatue ad alios non capiatur) uelut
conuenientissimemq; summo Pont. tribuitur, et quamuis ea tempestate Pelagius
et Greg' ex his, qua diximus moti eiusmodi app' praetermiserint rebus magis
q' titulis et uerificationibus gloria lucere studentes iam hoc tempore q' heretici
ueritatem tam acriter, tamq; inuerecunde oppugnant. Alia ratio futu-
est, ueritasq; minime tacei ad instar Pauli, qui etsi pro nihilo se dicebat
priori epla ad Cor. c. 9. Nam cum liber essem, inquit, ex omnibus om'
me seruum feci ut plures lucrifacerem, tr' cum p'tas eius negaretur, eam
fortiter, constanterq; tutatus est Non sum (dicit) Ap'tus? nonne C'ris-
" Jesum dnm nrm uidi? nonne opus meum uos estis in dno? Bonum est

„ mihi magis mori quam gloriam meam quis euacuet. et 2. Corin. 12. Nam etsi noluerō
 „ gloriari non ero insipiens. ueritatem enim dicam, et paulo post factus sum insipiens,
 „ uos me coegistis. ego enim a uobis debui commendari. nihil enim minus feci ab ijs
 „ qui sunt supra me dum Apli. et c. 13. eis cominatur dicens Quoniam si iterum uenero
 „ non parcam. an experimentum queritis eius qui in me loquitur Christus, qui in nobis
 „ non infirmatur, sed potens est in nobis. Ideo haec absens scribo, ut non praesens
 „ durius agam secundum spem quam dominus dedit mihi in edificationem, et non
 „ in destructionem. quibus et alijs qua in calce huius consultationis consulto re-
 „ uicimus. plus satis admonemur hinc miseris temporibus uocem hanc uniuersalis,
 „ haereticae tam inuisam, ab eiq; tam impudenter oppugnatam nulla esse roe praeter-
 „ mittendam, aut dissimulandam, quae roe potissima fuit cur 3. Cal. Julias inter
 „ sollemnia Beat. Petri coram Smo. D. N. et amplissimo Cardinalium cetera, alijsq;
 „ quam plurimis ibidem in Constantini aula adstantibus, dum annum censum
 „ Neapolitani pro more exsoluerent, hanc ueritatem quae mea certissima fides est
 „ Philippi regis Cath. Dni mei Hispanorū om̄, et quotquot sunt in toto orbe
 „ Christi fidelium agnouerim, conceptusq; uerbis breuiss. quadam oratione sim
 „ amplexus

„ His supp. ad iugulum questionis ueniendum est, an ses. Apstolorū successo-
 „ ribus (uti reuera sunt) 21. dist. in nouo 68. dist. quorum uices de sum. Trin.
 „ et fid. Cath. firmiter Cone. Florentin. in m̄a sacramentorū grauitate Aug. Psal. 44.
 „ in expositione illius Pro patribus tuis nati sunt tibi filij. an inquam, utraq; p̄tas
 „ quam Apli obtinuerunt ipsi etiam ex Diuina institutione competat et quidem q;
 „ Ep̄atus et sacerdotium sic simplr. et ḡnalr. loquendo iure Diuino. Et utiq; ordina-
 „ tione sint nemini dubium esse debet, uti axioma 4. dictum fuit, quod et Theologi
 „ omnes firmiter tradunt in 4. sententiarū, omnesq; iuris Canonici interpretes, quibus
 „ accedit Pius II. qui Catone oues 6. q. p. id ipsum contendit inquiring Cpi a Deo
 „ sunt iudicandi, qui eos sibi oculos elegit. Praeterea de potestate ordinis cum sit
 „ Sacramentum unū cum alijs a C̄ro institutum, in eoq; character indelēbilis
 „ imprimatur, setq; circa corpus C̄ri uerum disputandum minime est. At de potestate

jurisdictionis, qua Corpus Christi mysticum respicit, et in qua tota huius contro-
versiae quaestio racet nobis est agenda. Ideoque sit haec 1^a propositio

In Ecclia duplex est spiritualis potestas. Una qua dicitur potestas ordinis sive sacramentalis
Altera qua dicitur potestas jurisdictionis, quam distinctionem Theologi et iurisperiti
omnes docent et s. Patrum testimonia confirmant. Utamque potestatem D. Thomas 2° 2°
q. 39. art. 9. finit inquit, Sacramentalis potestas est qua per aliquam conse-
crationem confertur, sic delta sacramentalis a fine ad quem ordinatur, et ea
est ratio quia semper donatur alicui per collationem alicuius sacramenti: potestatem
autem jurisdictionis eam esse inquit ille, qua ex simplici iniunctione aut com-
missione hominis confertur ut est potestas excommunicandi aut absolvendi ab
excommunicatione potestas definiendi in causis forensibus, et id genus alij. Jo-
uero de Turrecre. l. 1. c. 96. dicit sane jurisdictionis potestatem esse
duplicem, duplex forum, interiore scilicet conscientiae et exteriorem, idque
Abulen^s contendit in eo lib. que defensorium appellavit par. 2. c. 52. Huc tri-
utrumque discriminis est q. Turrecre. potestatem sane jurisdictionis in foro conscientiae
minime conferri sacerdoti per virtutem ordinationis dicat quia ille ordinatur
ab Episcopo, sed conferri postea ab homine quia Papa aut Episcopus dat illi curam
animarum, cuius contrarium Abulen^s docet potestatem dicens, jurisdictionis in foro
conscientiae conferri cuilibet sacerdoti in ordinatione sua quia ordinatus fuit
ab Episcopo tunc enim dicit q. ex conditione ordinis et institutione Christi com-
petit cuilibet sacerdoti potestas jurisdictionis in foro conscientiae super
omnes fideles totius orbis. Ecclia tamen ob iustam causam ad schismata et dis-
sidia tollenda, qua inde oriri poterant eam coarctavit subditos distin-
guendo qua ratione infert ab Ecclia non esse eiusmodi potestatem ablatam, sed
ligatam, quinimo, subinfert non modo jurisdictionem interioris fori, sed
exterioris quoque eidem sacerdoti competere unde colligens q. quando sacer-
dos ille ab Episcopo ordinatur, ab eoque utraque jurisdictionis ei confertur. nihil
nouum illi assignatur, sed tantummodo ab Ecclia impedimentum tollitur quo
potestatem illius ligabat, sed haec ultima Abulen^s doctrina periculosa est, et
a Patribus ipsaque veritate longissime distans quapropter tenenda non est
eamque multis rejicit Alphonsus de Castro, qui consulendus est de iusta haec

reticorum punit. l. 2. c. 21. Verum neq3 stud satis est. Nam quicquid in sacerdotibus circa fori interioris iurisdictionem contingat id quod Gabriel in canone lectio 3. pra caeteris explicat de epis tm, qui Pbris gradu, dignitate aulte et ordine superiores sunt ut antea dictum est nobis venit agen. Hanc rem recentioribus quibusdam Theologis ita decidere placuit, ut asserant Epas eo quod Apstorum successores sunt oem iurisdictionis ptem non ab Soie sed a Deo uendicare id quod idem Alphons de castro eo lib. 2. c. 24. probare contendit, atq3 intrepide affirmat, tametsi iure Sumaro, et iustis quidem rationibus hanc potestatem determinatam et certis finibus circumscripta dicat eandem suam Franc. Veltorien' uir doctus, qui et nra etate uixit relectio de potestate ecclae sub fine multis hinc inde traditis amplexus est, eamq3 nonnulli sequuntur. Unde non mediocri nunc in Conc. inter Pres contentio orta est dum suam quisq3 opinionem acriter tuetur, qua tu' meo quidem iud. pace eorum dixerim, qui contrariam sententiam sequuntur, facili negotio dirimi atq3 sedari pot' si ad meram ueritate doctus doctrinam ecclae sensum, ac usum ut decet, necessumq3 est confugiamus. Unde sit 2^a prop.

2^a prop.

Potestas clauu' sive ligandi et soluendi in foro interiori iudicialia est clauis em regni caeloz, Csm tradidisse Apstis eorumq3 successoribus ut Innoc. 3. ait in c. firmiter §. una uero, de sum. Trin. et fid. cat. non fuit aliud q' iudices eos constituere in condonandis et retinendis peccatis Sac tu' ad ordinem pertinet, et per antonomasiam noie clauium ptem ordinis ad remittenda peccata intelligimus, qua sacerdos remittere, aut retinere non pot' nisi per applicatione sacramenti q' fit ut idem character, qui est pta administrandi Sacrametu sit Sac pta clauu'. Nam alia pta iurisdictionis, quia non immediate uersatur sacrame taliter in retinen', aut remitten' peccatis, character non indiget

3^a prop.

Hae clauu' pta remittendi scz et ligandi in foro interiori iuris Diuini est cum ad ordinem pertineat, in eoz character indelebilis sit nec nisi ut px. diximus per applicationem sacramenti ed fieri queat quod ipsum

a Chrō institutum fuisse, et nexu quodam ordinatum atq; in eadē
p̄petuo mansurum dubitan' est. uerum quia hæc ligandi et soluendi
p̄tas iurisdictionis est, iurisdictione aut supponit subditum, et sic man
in qua exerceatur, fit ut per illius aut non dationem, aut subtractionem
(id em̄ in superioris arb. et p̄te situm est) inefficax oīo reddatur Nam
si subditi non sint iurisdictione ulla exerceri nequit, qua ratione non
modo derivari eiusmodi p̄tem a PP. dicimus, sed et ab eo pendere
atq; oriri.

4.^a p̄positio

P̄tas iurisdictionis externa qua ad politicam eccē gubernationem spectat
ad quam excoicare, ab excoicatione absolueri, dispensare, casus
reseruare, indulgentias ac beneficia et id genus alia conferre, Leges ponere
statuere, punire, pena et premio afficere Tandem ecclesiastica Hierarchia
moderari pertinet et referenda sunt) nō modo a summo Pont. ad ep̄s
derivata censetur, sed in eo et tanq; in fonte reposita est, ab eoq; ad
alios, ceu per riuulos, et canales quosdam transfunditur atq; ab eo
immediate promanat, id quod Cat̄s. ueritate ac multiplici ratione
affirmare cogimur.

Prima. quia summam eccē p̄tis primam
contulit Chr̄us Petro, tanq; eius Vicario et utis eccē pastoris, atq; rectoris
a quo eiusq; successoribus eadem iurisdictione in totam eccē Hierarchia
profuit, atq; derivatur, quia ut patet Mat̄s. 16. ei tanq; eccē fundamētum
quod sibi Chr̄us substituit plenariam pollicitus est clauium p̄tem, quam
Io. ult. contulit tum ter publice et iuridice interrogans an se plus om
nibus diligeret Pasce oves meas dixit non has uel illas uti Bernardus
ait, sed omnes in uniuersum comprehendens quap̄pter Petrus tanq; qui
p̄petuo futurus erat caput eam plenitudinem suscepit non mō ut
Apl̄us, sed ut Chr̄i Vicarius, cuius auctoritas permansura erat in eis
qui in suam sedem succederent. Sic em̄ Petrus (quemadmodum
Theologi inquirunt, habuit singulare tanq; caput q; ceteris Apl̄is data
est p̄tas tantum personalis, non tñ successura in alios m̄n per

autem Petri q. fit ut et si Epi successores Aplos dicantur illam tñ
 autem non suscipiant nisi per Rom Pont. Petri successorem, tantum abest
 ut p̄tas iurisdictionis externæ, quæ ad politicam ecclæ gubernationem
 spectat eos iure proprio absq; summi Pont. cõcessione obuēniat. Papa em̄
 in ecclæ Pastor, rector, dispensator et quasi æconomus et uillicus, quem Dominus
 constituit super familiam suam et et idem princeps et tanq; rex et Imp̄. sic. n.
 Cr̄us rem ere.^{cam} administrari uoluit, ut ex duabus Reip. formis quas uiri
 sapientes iustas esse tradiderunt, et nãles non eam quæ dicitur optimatum (ut
 falso ab Hereticis prædicatur qui ceteros Ep̄os paves faciunt Pontifici Rom.
 Sed illam alteram (quæ regia d̄r) potiore ac perfectiore imitaretur in
 qua summa imperij ad unum aliquem uirtute præstantem uirum deferretur
 qui partim iustis legibus et optima ratione institutis, partim sua prud̄. sapi-
 entibus et uiris (si res poscat) adhibitis ciuitates ac populos et rem coem
 uniuersam deniq; ecclam moderetur. ita ut hæc inferior militans ad exem-
 plar illius triumphantis instituta appareat dicente Jo. Aplo et Euangelista
 Apocal. 21. Vidi ciuitatem sanctam Hierusalem nouam descendentem
 de celo a Deo paratam, sicut sponsam ornatam a uiro suo. et audiui
 uocem magnam de throno dicentem ecce tabernaculum Dei cum hoibus
 et habitabit cum eis, et ipsi populus eius erunt, et ipse Deus cum eis
 erit eor; Deus. 2ª ratio est quod etsi Apli plenariam iurisdic-
 tionem a Cr̄o, modo quo supradiximus immediate receperunt. extra
 ordinaria tñ et personalis p̄tas in eis fuit. quippe quam eis defunctis
 ad alios peruenire necesse non erat, nec fuit. quia necessario successores
 ex immediata Cr̄isti institutione minime relinquere tenebantur. Unde
 Anacletus congrua uoce usus non Ep̄os Aplis successisse dicit, sed eis
 decedentibus in loco eorum surrexisse 21 dist. in nouo. Verum quia
 ois clauium p̄tas in ecclæ erat permansura, ac Cr̄i Vicarius futurus erat
 perpetuus (ut statim dicemus) fit ut per illum, in quo plenissima esse dignos-
 citur in alios oes diffunderetur. atq; hæc est rō potiss. q̄ cauillari non
 pot. Demus igitur ut concedi debet gradus ecclæ esse in eadem usq; ad ult.^m

808
iudicium perseveraturos Demus ptem ordinis et iurisdictionis que prius
erat in Apls mansuram esse in eccia non inde fit ut extra Petrum
in quo iurisdiclio ordinaria fuit, ut et in successoribus illius perpetua est
epus conveniat et si Apostolorum successores dicantur. In Petro em unitas
a Petro ois derivatio ut ab ipso quasi a quodam capite dona sua Christus
velut in corpus omne transmitteret. quemadmodum Leo Papa ait 19
distinlt. Ita dñs quem tex. ad hanc rem optime perpendit Gaet. de pte
pp. c. 19. istud similiter est quod Cyrilianus ait 24. q. p. loquitur
dum hac unitate, eiusq; origine agens metaphoras illas pulcherrimas
adducit solis, fontis, arboris, radiorum, ziuulorum, ramorum, auelle
inguit radium solis a corpore diuisionem unitas capit, ab arbore frange
ramum, fructus germinare non poterit, a fonte prascinde riuum, pra
cisus arescit, quod aut Petri ptes successoribus illius simili aulte in tota
orbem et immediate a Christo sit data, necessaria conclusione ex sacris
litteris elicitur uti Theologi oes, atq; uniuersa eccia consentiunt, quod
et a D. Thoma 4. contra gentiles c. 76 longe comprobatur. quod item
Innoc. trad. in id Ap. 1. q. 2. de iudic. inguiunt em inter cetera q; Christus
Dñs non aliter eccia rekte uti bonus p'r familias consuluerit, ne defultus
Petro similis illi sufficeretur alter atq; alter, et sic deinceps usq; ad sacra
consummationem. qua quidem necessitas relinquendi successores in Petro
peculiare quiddam fuit. non item in Apls, quamuis eorum loco epus in
eccia surrexisse uideamus. quemadmodum et 72. discipulis p'ros
sic Paul. Tit. et Timotheu constituit epus 1. ad Timoth. 4. et 2. ad
enndem p. et ad Tit. p. et ad Ephesos idem Aplus dat p'cepta, et
zos instituendi et creandi Presbyteros p. ad Timoth. 3. et ad Tit. p. et
Act. 20. Paulus loquitur ad Presbyteros Asiae et Ioan. in Apocalip.
meminit Epi Laodicea

3. 10 Tertia 20 qua et precedenti annexa est illa redditur quod scz unde illud
Aplor auctoritatis et iurisdictionis extraordinarium et personalem
fuit ad alios minime transiens, et ut de pte miraculor, sileam, et lin.

quarum dono, in iurisdictione quoque, certe id uerissimum constat. patet, quia in toto
 orbe Apli plenariam obtinuerunt a Crō ptem modo quo supradiximus, nemo tñ
 illis successor unq̄ fuit. atq; ita de nullo prorsus legimus q̄ se gesserit pro Epō
 uniuersalis ecclē pater Rom. Pont. sed proximi quoque Aptorum uel Hieroso-
 lymitanus, uel Antiochenus uel alterius uobis Epus dictum est, et tñ si
 simplē et absolute Epō dicezemus quoad ptem iurisdictionis Aplis successisse
 id absq; ulla distinctione intelligendum foret. quod quidem fieri nequit si
 quidem ut diximus illa ptes uniuersalis in Petro ordinaria, et in perpe-
 tuam duratura fuit, in alijs autē Aplis extraordinaria et personalis. Unde
 uao supp^{to} alterum quoque tollitur. sic enim dicimus q̄ qñ oratio sumitur
 ex uniuerso una pars falsa totum reddit falsum. H. de reb. dub. l. is qui
 cent. d. utrum, cum simul. Igitur aut tota illa Aptorū iurdictio plena,
 et uti ad Epōs uti successores traſenda est (quod dicere et asserere
 absonum fuerit et erroneum, aut certe nulla q̄ si ullam iterum quis
 importune contendat, eam doceat oportet. et quis scriptura locus eiusmodi
 distinctioni suffragetur, quem certe nūq̄ inuenturus est. Hæc ratione
 uerissimū et Catb. ueritati consentaneum redditur ut ep̄ non nisi
 in partem sollicitudinis uocati sint quod Patrum sanctorū et scribentū
 oim̄ testimonijs, ipsaq; rei ueritate comprobatum semper exhibet.
 Tumpantur licet Sarenici oēs et in ijs Moline. qui uerba Cypriani c. 24.
 quibus 24. q. p. c. loquitur suo more confingit, atq; detorquet dum
 post pauca sic legit ut unus est dñs, una fides, unum baptisma, unus Deus
 ita Episcopatum quoque ipsum (id est dignitatem et potestatem ep̄alem, unum
 ac indiuisum esse, et penes singulos Epōs in solidum esse oportere sub uno
 summo Epō Crō unico capite, et sponso ecclē unice. Hæc Molineus, quam
 posteriorem non sic nos legimus, neq; apud Cyprianum, neq; apud Gratianum
 in c. loquitur, sed ad hunc modum unus dñs, una fides, unum Baptisma
 unus Deus, quam unitatem firmiter tenere, et uindicare debemus, maxime
 nos ep̄i qui in Cr. presidemus ut episcopatum quoque unum et indiuisum
 probemus. nemo fraternitatem mendacio fallat. nemo fidei ueritatem perfida
 præuacatione corrumpat. ep̄atus unus est cuius a singulis in solidum pars

tenetur nemo non uidet primum quidem ad eundem modum quo Apostoli
in uniuerso orbe potestatem acceperunt Epōs quoq; accepisse iudicaret, quod
falsissimum est, et falsitate ipsa peius. At si non ita ut patet ad sensum non
igitur possunt singuli Epī qui plures sunt eum in solidum Sabere, sed pro
parte tm̄. simile est quod Vulfranus et ceteri Iurisconsulti Statuunt duos
in solidum dñōs esse non posse, sed pro parte tm̄. ita ut uideatur consen-
taneam duos uel plures Epōs in solidum esse non posse si unus Epātus sit
ut scribit Cyprianus Nam si pars a singulis, quo modo in solidum in eo
Molinei sensu? Sed hæc misa faciamus. sunt em̄ in ea Cypriani Ep̄ta
multa quæ longiori essent declaratione Cum igitur Chr̄us ascendens ad Patrem
ne gregem suum preciosissimo sanguine suo redemptum desereret Vicariū
in terris dimiserit Petrum scilicet eiusq; successores cui pascendi, regendi
et gubernandi Ecc̄iam Dei potestatis plenitudo ab eodem D. N. Jesu Chr̄o
tradita est, cur nos importunissimi homines Petrum nolimus curare aut
moderari omnia? Quæ est ista tanta inuidia? Ap̄ti immediate a Chr̄o
omnem iurisdictionem gubernandi orbem acceperunt, sed tm̄ nullus præter
Petrum necessario successorem, ut iam diximus, reliquit, quod fit ut ecc̄ia
ptas quæ non in tota ecc̄ia cōmunitate sed in personis residet, ut at̄s latè
ostendere possemus, non nisi a Petro eiusq; Ap̄ta sede recipiatur Ep̄i, et
Pbr̄i a iure Diuino ut paulo antī ostensum est Quare PP. facere
nequit ut nulli sint in ecc̄ia Ep̄i, aut sacerdotes, sed tm̄ dñ̄ iurisdictionis
ab eo derivari, quia per ipsum singuli Ep̄i suis diocesisbus manci-
pantur, et Pbr̄i parochijs. Quicquid igitur ordinis aut sacramentalis
potestatis est (mediante PP.) Ep̄i et Pbr̄i immediate a Chr̄o suscipiunt
iurisdictionem aut non item quippe quæ in Rom. Pont. (ut sæpe diximus)
tota resideat, et ad alios deriuetur et quæ in Ap̄tis fuit, non cum illis
interierit. ex quibus rectius distinctiusq; percipiuntur quæ iuris
Canonici interpretes confusaneo quodam more tradunt signanter
prepositus in c. omnes distinc. 22.

4.^a 20^a Quarta ratio ab aultē sumenda est Nam ex omnium sacrorū doctorū cōi et
probatissima sn̄ia perspicuū redditur potestatem hanc iurisdictionis

de qua agimus a summo Pont. derivari in eoz plenissime residere, et si a Deo ois ptas sit, ita ut non modo Turrecr. et Caet. ille in sum. Hie. in opus, culus id tradant, sed et D. Thom. 2. 2. q. 39. et demum uniuersa Theologoz scdola in 4. senten. ubi post alios Dominus a Soto uidendus est dist. 20. art. p. 2. 3. et 4. et Durand. dist. 24. q. 5. et Gabriel Biel qui et super canone Missam lecth 3. id clare et docti admodum exponit ut interim Iurista, nonici professores taceamus, quorum nullus est, qui ab hac snia deficit iam contrarium sentire, nihil aliud sit q. bracia contra torrentem extendere et sese submersionis periculo exponere. Hae igitur iurisdictionis plenitudo in sum. Pont. sita est. ad quem unum uniuersaliter pertinet paelatos et rectores in eecia hierarchia instituire cum ipse soli dictu sit Pasce oues meas ubi gnali curam omnium sibi commisit, atq. ideo ab eo ois eecia iurisdictionis in alios descendit quos ad se in partem sollicitudinis uocat, cum ipse in plenitudinem ptatis uocatus sit de aude et usu pall. c. ad honorem cum simit. Unde Pontificis et Principis ea in re iurisdictionis scilicet par conditio est tametsi in illo expressius et dignius ita ut utroq. ceu in fonte ea resideat ab eoz in alios deruetur, atq. ita iuris periti loquuntur sic Bal. quis dicatur uel Marchio in prim. in usibus feudoz, uerb. a principe hoc obseruat inquiring omnes dig. a principe tang. a fonte profluere in eoz omnes eas esse sitas adducens illud Jo. Monach. in c. si eo tempore de elec. lib. 6. quod PP. tang. p. Patrum cum omni paelato in iurisdictione et potestate concurrat. ut et ipse retulit de his qui feud. dare pos. in prim. ex quo dicto tit. quis dicatur Dux uel Marchio inferat in Principe Romano omnes dignitatum thesauros reconditos esse quod ipsum et illud de fonte uerit. trad. in tit. q. allo. col. 6. uer. ex praemissis. Abb. cons. 84. uol. p. Curt. Jun. cons. 157. col. 3. ex qua Metaphora fontis et uinculorum in Pont. et principe soluitur questio cum in utroq. ois iurisdictionis insit ab eoz fluat, et refluat, uti Bal. d. tit. de allo. belle exponit

Quinta 20. ab uniuersali eecia consensu petenda est, qui apud me, omnesq.

Christi fideles tanti omnibus in rebus est ut nulla alia probatione
egeamus. Ecce n. columna et firmamentum est ueritatis ad quam spiritus
sanctum cum zelo rem habeat, confugendum est quod et Aug. ep. 118.
docet; quo etiam aeg. Theologi oēs uelut firmissimo atq; ualidissimo
utuntur. Constat aut non diu aut modo, sed uetustis etiam temporibus
et ab ipsis eccle, ut ita dicam primordijs huius morem esse secutum
nimirum ut a summo Pont. ois iurisdictio aut expresse aut tacite
in alios deriuata sit. neq; unq; Epōs aut sacerdotes tale aliquid uti
modo contendissem. et profecto id adeo mouet me, ut nesciam quid
respondere ualeat dum uideo in tam longa annorum serie simile
quicq; tentatum non fuisse. Atq; grauissimum hoc certe argumentum
est in Sac. et similibus causis illud quod nunq; factum sit; magna tri
cum se dederit occasio, et copia facien. Atq; ideo crediderim sane
non esse factum eo quod non potuerit fieri, nec item licuerit, ut et
Vitorien. de potest. ecc. ualde ad propositum obseruat. nec refert multum
in rebus quantum attinet ad materiam usum circa ecc. cam
fuisse uariatum quemadmodum in creandis Epōs olim factum
uidemus. quoniam quicquid illud fuerit PP. potestati formali nihil
potuit detrahere si quidem Saut expressa Pontificis dispensatione
id euenit, aut saltem tacita conscientia illa citra ius, nomenq;
dispensationis capi non ualeat ff. de re iud. l. quidam consuebant
C. de nup. l. Imperiales. §. sed si talis. ff. de excusat. tut. l. idem
Vulp. §. ult. Inno. in c. ueniens de filijs presby. Docto. in l. fr. C. si con
ius uel util. pub. Oldra. cons. 325. cum plurib. seq. Roma. cons. 216.
Electio dñi domini col. fi. atq; is certissimus modus exponendi est
ne unq; formalis PP. potestas eiusq; plenitudo infirmari infringiue
quoquo modo possit (ut uerum repetam, magni certè interest momenti est
quod Sac. in re iurisditiones scilicet nunq; antea ab Epōs quicq; tentatum
sit ut illam ad se attraherent, aut munia que ab ea pendent, uel Papa
negauerint, aut ut ipsi eo nolente eandem exercerint

Sexta 20^a a repugnantibus, et ab absurdo (quod apud Jurisperitos frequens
 aeq.^m est) colligitur Et quis non videt si haec iurisdictionis p^{tas} in foro interiori
 et exteriori super fideles totius orbis Ep^{is} et sacerdotibus suo iure absq^{ue} capitis
 et sic summi Pontificis concessione permitteretur, sequi inde duo maxima et
 prorsus intolerabilia inconvientia. Primum quod ex institutione Divina
 oēs in p^{te} iurisdictionis essent pares, quo fieret ut PP. non esset ceteris o^{ib}us
 ex iure Divino, sed solum iure Humano superior. Haec aut^{em} smā tanq^{am} erronea
 et haeretica est multor^{um} Concilior^{um} aucte damnata. Alterum inconueniens est
 quia si res ita se haberet convinceretur inde apertissime C^{on}tra non bene
 rempublicam Christianam ordinasse cum in illa tot iudices ex aequo potentes
 reliquisset, quor^{um} quilibet aequam super omnes potestatem haberet. quod
 quidem fateri esset haereticis manifesta nec refert quod is in rebus Papa
 superiorem et principem recognoscerent. Nam facillimo negotio illum cona-
 rentur rejicere, dum sine causa caq^{ue} iustissima et nota quicq^{ue} se facere posse
 negarent, cum dura et superioris praecpta adimplenda sint 19. dist. in
 memoriam 100. dist. contra morem 23. q. p. quid culpatur ff. qui et a quib.
 l. prospexit id quod ad publicam utilitatem conservandam pertinet qua
 contemptis magistratum et superiorum edictis labi solet. Unde Arist. Pol. 2.
 c. 6. prudentissime ait in principibus errores quosdam ferendos esse qm̄
 inquit non tm̄ praderit is qui legem irritum fecerit, quantum nocebit is, qui
 morem parendi principibus sustulerit, quod optime etiam D. Thomas annotavit
 p^o. 2°. q. 96. art. 4. quae si nunq^{am} vera fuere in hac certe calamitate
 temporum quibus haeretici summa imis confundunt nullum non mouentes
 lapidem ut Romanum Pontificem atq^{ue} Ap^{ostolicam} sedem evertant ueriosa nos-
 cuntur. Neq^{ue} Oceanum illud de causa praesumendi aggredi oporteret et
 quae ea in re Doct. magnopere inter se dissidentes tradunt in e. quae in ecc^{lesiis}
 de constat. et alibi saepe Abb. disputatione sua ep^{is} et quidam rector, idem
 cons. 3. Nitar in presenti fin. col. n. 2. late Dec. cons. 357. uol. 3. et
 cons. 66. uol. 4. et Falgo. cons. 61. Curt. senior cons. 21. Latius uero
 praeceteris Soci cons. 164. uol. 2. et 266. uol. 3. quibus accederet altera
 disputatio de triplici modo scz quo superiorum praecpta distingui solent dum

aut pure bona sunt, aut pure mala, aut deniq; media uti Bernardus docuit
ponit ep̄la. 7. ad Adam monachum Aug. de Civitate Dei lib. 14. c. 12.
et lib. 15. c. 20. Greg. xi. q. 3. quid ergo glos. in c. xxiij. 23. dist. Gall.
(ut eadem quoq; Philosophus placeat distinctio) lib. 7. c. 7. Unde merito
ait nam capitis esse cam in Pontifice saepe perquirere. qua oia non alia
tenderent q̄ ut monarchico Eccl̄ie regimine inuoluto membra a capite
facillime discederent, eidemq; rebellarent, cui de necessitate salutis obe-
diendum est uti Bonif. viii. extransag. unam sanctam ait, et Greg. 81. dist.
si qui ingruens peccatum paganitatis incurrit quisquis dum Christianum
se esse asserit sedi Ap̄l̄e obedire contendit, concordant iura xi. dist. Soc.
xy. dist. preceptis et c. non decet 22. dist. omnes 93. dist. obedientiam 7. q. 1.
scire debes 8. q. 1. sciendum 9. q. 3. per principalem 22. q. 2. si quis dogmata
24. q. 1. Hec est fides cum simul. Unde Cyrillus lib. thesauror, merito annotan-
dus, ut maneamus inquit in c. nro ap̄lo Erone Rom. Pontificum a quo nrm
quid credere, et quid tenere debeamus ipsum venerantes, ipsum rogantes pro
omnibus, qm̄ ipsius solius est reprehendere, corrigere, statuere, disponere, solvere
et loco illius ligare, qui ipsum edificavit et nulli alij quod suum est plenum
sed ipsi soli dedit cui omnes iure Divino caput inclinant et primates mundi
tanq; ipsi Dno nro Jesu Cr̄o obediunt Hec ille. meminit D. Thomas ea de
re agens tract. contra errores Græcor, et tract. contra impugnantes religionem
c. 3. vers. si.

Septima et ultima rō prox̄e cōueniens ea sumitur, quod si Ep̄is iure proprio Divi-
nag; institutione hac iurisdictionis externa p̄tas permitteretur nihil aliud
foret q̄ camerinam excitare, et sanctor, Patrum statuta conuellere. p̄e,
terea eccl̄ie usum longa annorum serie observatum evertere, et periculose
oia perturbare, qm̄ ad se munia, et quæcumq; a iurisdictione proveniunt de quibus
superius 4^a propositione dictum fuit, trahere conarentur, eozq; modo politicam
eccl̄ie gubernationem (cuius plenitudo soli Petro eiusq; successoribus concessa
fuit) occuparent, et ut cetera omitam, quod de sacerdotum, omniumq;
eccl̄ie beneficior, collatione contingeret equidem cum illi ad iurisdictionem per-

tineat, est glos in c. transmissam, de elect. eaq; de causa solius PP. sit, quemadmodum ex superioribus liquet, idq; expresse tradunt Durand. in 7.º dist. 24. q. 5. Gabriel in canone lectio 3.ª Joannes dardum suo libello de libertate Christiana, et alij recentiores statim inquam hoc modo corruerent quæ Bonifacius viij et clemens v. sanxerunt. Ille in c. 2.º § preben. lib. 6. Sic uero in clem. p.ª ut lite pend. quæ et a Conc. Viennens comprobata sunt, et demum ab ecclia recepta, quibus locis eccliar, personatum, dignitatum, aliorumq; beneficior, ecc.º ad Romanam Pont. ex sue potestatis plenitudine pertinere declarauerunt, ut iam non sicut Sacerdotes cupiunt totiq; uiribus conantur, clerum simul et plebem antiquo more (qui tm̄ uarius fuit ep̄os creator, us rejicerent (quemadmodum et alij non nulli hoc tempore contra ecclia institutum perperam contendunt) sed oia prorsus ad se attraherent, sumos illos Pontifices simul et Viennens' Conc.º mendacij, ut ita dicam, pene insimulantes quodq; periculosum, ne dicam erroneum sit asserere nemo non uidet. tm̄ absit ut in Smo' re (quæ nil aliud quam hierarchia regiminis turbationem magno cum scandalo secum afferret) ansam prebeamus, neq; opus est, ut modo commemorem, quæ iuris Canonici professores sue pertinentia scripserunt, cum omnibus obuia sint, et a practico, præsertim Steph. Caspare, et Perasio et Ludouico ep̄o sament' prolixè admodum pervertantur, sat nobis sit quæ diximus indicasse, quod etiam si alia deficerent, omnem prosus dubitationem tollant.

Censura super Decretum

Superest modo ut de Doctrina Ordinis, quæ examinanda proponitur nonnulla breuiter attingamus, an ea scilicet summi Pontificis maiestati et ep̄os auct congrua sit ea quæ sine alicuius læsione eo ipso quod utriusq; contenditur sustineri queat. et quidem prima facie perpendibus apparet ibidem nil esse dictatum, quod non recte præsertim Rom. Pont. dignitati conueniat, ibidem nil esse dictatum quod non rectè et præsertim Rom. Pont. dignitati conueniat. Nam asserere ep̄os a Cbr̄o esse institutos, eosq; in

2.^m
Eccē^a Cath.^{ca} præcipuum locum sub Romani Pont. eiusdem Catholica Eccē^a, et
omnium Christi fidelium Pastoris, et Rectoris obedientia obtinere, atq; in ceteris sine
commissis pascendi potestatem habere, eosq; in locum Apostolorum successisse, omni-
busq; Presbyteris esse superiores, extra omnem controversiam esse videtur, maxime
ex ijs que nostris Axiomatibus sumus complexi sed reuera nonnulla sunt que et
si bono animo Zeloq; sanctissimo, ut cedere par est, posita sint, emendanda potius
q; probanda crediderim et primum quidem dum di. Epōs sacrosanctæ Rom. Eccē^a
sedis Ap.^{ca} auctoritate assumptos, desideratur omnino ut Romani Pontificis mentio
fiat, neq; ullo modo is fund prætermittatur Nam et si regulariter PP. et sedes Ap.^{ca} idem
sint, idemq; Christi consistorium, aliqua tñ sunt que non ita utriq; conveniunt
patet quia PP. cum homo sit, peccabilis est, sed non Ap.^{ca} sedes, qua sine ruga
et macula a Christo Dño instituta fuit, cum peccare posse PP. dicimus, no-
co^o tendimus, ut illum errore iudiciali circa negotia fidei errare posse pu-
temus. diversa enim questio est, quam alias et vere et pie late pertractavimus
Præterea dum omissio Pont. solius Ap.^{ca} sedis mentio fiat, nescio quid subleat
an vero quod Joan. Monachus et alij tradiderunt, facessat negotium, nimirum
Cardinales ea voce tacite contineri eosq; in quasi poss.^{em} collocari ne absq; illorū
consilio æqua negotia explicentur, quod quidem et si de congruo expediens
sit non tñ efficit ut summus Pontifex ad id sit abstrictus, uti doctores
multis in locis commemorant, præsertim Abb. post alios in c. 2. de cler. non
resid. quibus et aliud adiungitur inconueniens, quod scz ex hmoi silentio
occasio Hereticis uel irridendi dabitur, aut deniq; asserendi, quod no-
sine causa id factum sit, quasi summi Pontificis aultas in dubium uertatur
qua omnia euitanda sunt. atq; ideo mea sniã utrunq; iungemus ad hanc
modum Docet s. synodus epōs sacrosanctæ Rom. Eccē^a, summiq; Pont.
aucte assumptos non esse fragmentum humanum rē Nam illa uerba laxius
Papales parum digna sunt, quibus sancta synodus utatur Non igitur eo
loco sum. Pontifex (cui plenitudo potestatis a Christo Dño tradita fuit)
omittendus est, nec quoquo modo erubescendus eadem ueritate testante
qui me erubuerit coram hominibus, erubescam eum coram Patre meo
2.^m Item uerba illa eiusdem Cath. eccē^a penitus tollenda censeo at hoc loco præ-

cor ut omnes pie animam intendant. quamq̄ em̄ nomen istud καθολικὴ, et καθολικός, idem quod universalis, prima sua significatione sumatur iamdiu tñ in ecclia aliam quoq̄ acceptionem habet, nimirum ut homo Cathol^{icus} aut ecclia Catholica id sepe tantummodo significet quod orthodoxus, et ecclia ea, qua ueram fidem hæreticis omnibus repugnantem teneat, quo significatu hæc uoces usu uenire sepe uidemus et quidem eiusmodi hoc loco uideri potest. Nam dum dicitur eos in ecclia præcipuum locum et de orthodoxa ecclia iuxta p̄t̄m acceptionem et loquendi usum uir intelligendum, aut saltem quod loquutio dubia, aut amphibologica sit, parum concilio et ecclie carbori conueniens. Unde que sequuntur uerba sub Romani Pontificis eiusdem ecclie Cath^{olicæ} et eundem sensum retinent, neq̄ idem quod universalis ecclie nomen explicant tum ex dictione eiusdem cum uelativa sit, tum etiam quia etsi illa tollatur in salubra semper hæremus eoq̄ magis quod et si Catholicis et Patribus id contendentibus sensus sanus sit, quemadmodum credimus, non tñ id ab hæreticis, et ignavis hominibus illico euincemus quin potius ipsi more suo quo uolent detorquebunt, alios in suam sententiam facile pertracturi. Quapropter amputanda est omnis occasio, planeq̄ et dilucide (ut eccliam dicet) et receptis usitatisq̄ uocibus loquen̄ ne cum hæreticis tantillum quidem conuenisse uideamur, qui eccliam suam, cum Satana sit, Catholicam uocant, se ipsosq̄ Catholicos, nosq̄ hæreticos esse iactitant quod quidem ob oculos semper haberi est. Ideo uerba illa eiusdem Cath^{olicæ} ecclie ut tollantur omixè precor, atq̄ adeo obtestor, et quod illorum loco decepta item dictione eiusdem alia ponantur universalis ecclie ea em̄ propria uox est, et summo Pont. conueniens ac plurimum in ecclia, et a sanctis Patribus usurpata, que admodum superius axiomate ultimo docuimus, sic Chalcedonensis Synodus sic Athanasius, Marcus PP. plurimiq̄ alij Pontifices et Patres, et passim Diuini et humani iuris professores loquuti sunt, aut si uanis uniuersæ ecclie dicatur, qua uoce Gelasius et Pelagius uti sunt, ille ad Anastasii Aug^{ustini} Sic a Gratiano relat^o et dictione quamuis idem em̄ sensus est, aut et si libet totius ecclie apponatur. quia eandem significationem omnino retinent, eaq̄ uoce Cyprianus usus est 2A. q. p. loquitur et Greg^{orius} ad Mauritium ubi ait Petro Apostoloꝝ principi cura totius ecclie et principatus comittitur

uerum uerba uniuersalis eccia mihi magis placent tum quod usitatae sunt
et ab eccia recepta, tum etiam quia ab haereticis tanto per reijciuntur q^o fit
ut modo (quemadmodum sexto axioma annotauimus, statimq³ dicemus a
Catholicis necessario inserenda sint ne cum illis quicq³ coe sit, aut aliquis
sileamus quo se uiltiores aut insolentiores faciant

3 In fine doctrina uerba illa omnes tñ sub Ro: Pont. et quae sequuntur Petri
possunt ut in corpore et extra annotatae sunt pleneg³ Ro: Pontificis in toto
orbe maiestatem et auctem explicant. Verum illa quae ex Ap^{co} ordine a D. N.
Iesu Christo electus est ut omnibus Christi fidelibus summa potestate praedictus
esset ni aliter uisum sit, delerem, eorumq³ loco substituerem cui pas-
cendi, regendi, gubernandi ecciam Dei potestatis plenitudo a D. N. Iesu Chr^o
tradita est. Haec em uerba meo iudicio abundantius significant. demum
et si in alijs uerba illa a D. N. Iesu Chr^o subijciantur, quae certe du-
bitationem tollunt, notum tñ uerbis illis uti, quae sic Sabent, qui ex
Ap^{co} ordine electus est ne periculose quisq³ erret, aut quocuoq³ modo haer-
eticorum uerba usurpet, qui falso quotidie latrant, quod Petrus ab
ipsis Ap^lis in eorum principem electus sit, male perpendentes quod
Anacletus ea in re tradit 21. dist. in nouo. et Hier^o ad Iovinianum li-
brum ait, inter duodecim fuit unus electus, ut schismatis tolleretur
occe, quae sane uerba ni recte perpendantur (siquidem Petro imme-
diata a Chr^o potestatis plenitudo tradita fuit) errorem facile parit
ac propterea ut sibi quisq³ praecaveat, apposite admodum in margine
operum Hieronymi hoc loco nota adiecta est

4 Diximus aut id quod semper repetitum uolumus non modo factis,
sed ne uerbis quidem cum haereticis esse conueniendum, etiam si illi
rectum sensum Sabere possent, nec deniq³ quod ante diximus nobis
aliquid uel tacendum uel omittendum quo uel ipsi superiores sese
caesitent, aut in silentio res frant, aut deniq³ timidiores eorum ca-
nos esse factos existiment cuius rei perspicua exempla in eccia sunt
Cum Hebronitarum haeresis orta esset contendendum nos oportere sequi

Judeos ut hostia in sacramento altaris fermentata non essent ut sic Paulum sequamur manducantes in azymis sinceritatis et veritatis. loco pp. quemadmodum ex ipsius epla 41 ad epós Syria uidere est instituit, ut ad tempus uterentur pane etiam fermentato, et quamuis Graeci eiusmodi morem et nūc obseruent, eccā tñ Latina ubi sopitus est hie error ueterem consuetudinem iterum suscepit, ita ut iam amplius panem fermentatum in usu sacramenti non admittat. Nestoriani cum uellent Christi personam distrahere in duas, unde sequeretur Mariam tantum esse matrem hominis Christi, non Dei, sicut ipsi contendebant, orta est dissensio de duobus nominibus, quibusdam asserentibus Theotocon id est Deiparam, alys affirmantibus Christotocon esse, diciq; Mariā tanq; Christi matrem, et quamuis utrunq; hoc nomen praecipue eidem competat ut tñ haereticis Nestorianor; opprimeretur eccā ad tempus prohibuit Mariam uocari matrem Christi cum tñ uerissime esset. Testis est Leo eadem epla 41 et Hormusda PP. in ea, quam ad Iustinum Imp.^{rem} scripsit. Melchades PP. (teste Damaso) statuit ne ulla zoe die Dnica, aut feria quinta ieiunium quis fidelium ageret, quia eos dies Pagani quasi sacrum ieiunium celebrabant et Manichaei inuenti sunt in urbe Roma id ipsum ex superstitione obseruantes. quod Aug.^s epla 86 ad Casulanum plene comemorat Sic Greg.^s Leander scribens lib. p. regi. c. 41. Reprensibile, inquit, esse non pot infantem in Baptismo ter uel semel immergere, quando et in tribus mer, Siombus personarum trinitas, et in una pot Diuinitatis singularitas designari, sed quia nunc Sueusq; infans ab haereticis in Baptismate ter submergebatur fiendum apud nos esse non censeo, ne dum mersiones numerent Diuinitatem diuidant, dumq; quod faciebant faciunt, se morem nostrum uicisse glorientur. Quod idem et Concilium Toletanum 4^m. c. 5. statuit, cui simile est illud de nouitate uocis (Somuscon) et quae de Corone Laicorum sub una tñ spē panis eccā statuit, et demum quod Gelasius scripsit de consecratione dist. 2. c. comperimus. cuius uerba sic describere opus non fuit, neq; alia item plurima addere, si Germanum Constantinopolitanum in 4. actione 7. synodi epla ad Thoma epm Claudiopeles ad hanc rem citauerim, ubi postq; de imaginibus contra

Iconoclastas agit. Caueamus, inquit, omni studio ne huius rei auctores
simus, ante omnia uero prouidendum est ne a sententia permute-
ris, ne ex hoc inimici nostri et hostes Crucis Christi supercilium eleuent contra
fidem nostram, et dicant hucusq; Christum errarunt. Hæc ille Tandem
ut semel finiam in ciuilibus rebus modus componendi lites is est, ut unus
quisq; de iure suo aliquantulum remittat. at in negotio fidei (quemadmodum
Apl'us docet) neq; ad horam cedere oportet, neq; apicem unum, aut syllaba
am auferre, tacere aut in operis protestatione dum oppugnatur relin-
quere. Quæ oia ad ea quæ proximè circa doctrina censuram, et ultime
axiomate mirifice faciunt. Erunt igitur quæ circa doctrinam Sane
notauimus, accurate perpendenda, ne uel uideamur quicquam uelle ha-
bere commune cum hæreticis, uel tacere quicq; quo cessationis, aut timi-
ditatis alicuius insimulemur.

Hæc Sabui quæ super hæc materia dicerem, quæ tamen Ecclesie censuræ
et cuiuslibet melius sentientis libentes submittimus. datum Ny Non. Jul. 1671

Fran^{cus} Vazgab